

Undervisningstilbudet «YTRE» begrunnet i læreplanen Kunnskapsløftet

Overordnet del av læreplanen	<p>Folkehelse og livsmestring</p> <p>Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.</p> <p>Et samfunn som legger til rette for gode helsevalg hos den enkelte, har stor betydning for folkehelsen. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.</p> <p>Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.</p>
1.-2. trinn	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none">• Samtale og beskrive hvordan ord vi bruker kan påvirke andre <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none">• Samtale om muligheter og utfordringer ved digital samhandling
3.-4. trinn	<p>Norsk:</p> <p>Reflektere over hvordan språkbruken vår påvirker andre, og hvordan vi tilpasser og endrer språket i ulike situasjoner</p> <p>Samfunnsfag:</p> <p>Samtale om regler og normer for personvern, deling og beskyttelse av informasjon og hva det vil si å bruke dømmekraft i digital samhandling</p>
5.-7. trinn	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none">• Reflektere etisk over hvordan eleven fremstiller seg og andre i digitale medier• Utforske og reflektere over sammenhengen mellom språk og identitet <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none">• Reflektere over korleis ein sjølv og andre deltek i digital samhandling, og drøfte kva det har å seie å bruke dømmekraft sett i lys av regler, normer og gresner
8.-10. trinn	<p>Norsk:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektere over likheter og forskjeller i normer, kultur og verdier i den virtuelle og den virkelige verden <p>Matematikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tolke og kritisk vurdere statistiske framstillinger fra mediene og lokalsamfunnet <p>RLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifisere og drøfte etiske problemstillinger knyttet til ulike former for kommunikasjon <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske og reflektere over egne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett • reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og egne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar • utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten • beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
Vg1/Vg2	<p>Samfunnskunnskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over egne digitale spor, utforske kven som har tilgang til spora, og drøfte korleis data og personopplysningar kan brukast eller misbrukast
Media og kommunikasjon	<p>Mok01-02 (innføres 1.8 2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere ny medieteknologi og aktuelle publiseringskanaler og kommunikasjonsformer, og utvikle innhold for disse • gjøre rede for teorier om mediebruk og mediepåvirkning, og drøfte hvordan medier påvirker individ og samfunn

<p>Overordnet del av læreplanen</p>	<p>Demokrati og medborgerskap</p> <p>Skolen skal gi elevene mulighet til å medvirke og til å lære hva demokrati betyr i praksis.</p> <p>Opplæringen skal fremme oppslutning om demokratiske verdier og demokratiet som styreform. Den skal gi elevene forståelse for demokratiets spilleregler og betydningen av å holde disse i hevd. Å delta i samfunnet innebærer å respektere og slutte opp om grunnleggende demokratiske verdier som gjensidig respekt, toleranse, den enkeltes tros- og ytringsfrihet og frie valg. Demokratiske verdier må fremmes gjennom aktiv deltakelse i hele opplæringsløpet.</p> <p>Skolen skal fremme demokratiske verdier og holdninger som motvekt mot fordommer og diskriminering. Skolen skal også skape respekt for at mennesker er forskjellige, og elevene skal lære å løse konflikter på en fredelig måte.</p> <p>Et demokratisk samfunn hviler på at hele befolkningen har like rettigheter og muligheter til å delta i beslutningsprosesser. Vern av mindretallet er et avgjørende prinsipp i en demokratisk rettsstat og et demokratisk samfunn. Et demokratisk samfunn verner også om urfolk og minoriteter. Urfolksperspektivet er en del av elevenes demokratiopplæring. Alle deltakere i skolefellesskapet må utvikle bevissthet om både minoritets- og majoritetsperspektiver og skape rom for samarbeid, dialog og meningsbrytning. Arbeidet med å dyrke mangfoldet på den ene siden og inkludere den enkelte på den andre krever et bevisst verdisyn og utøvelse av profesjonelt skjønn.</p> <p>Skolen skal være et sted der barn og unge opplever demokrati i praksis. Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse, og at de kan påvirke det som angår dem. De skal få erfaring med og praktisere ulike former for demokratisk deltakelse og medvirkning, både i det daglige arbeidet i fagene og gjennom for eksempel elevråd og andre rådsorganer. Dialogen mellom lærer og elev, og mellom skole og hjem, må være basert på gjensidig respekt. Når elevenes stemme blir hørt i skolen, opplever de hvordan de selv kan ta egne bevisste valg. Slike erfaringer har en verdi her og nå, og forbereder elevene på å bli ansvarlige samfunnsborgere.</p>
<p>1.trinn</p>	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om og beskrive hvordan ord vi bruker, kan påvirke andre
<p>2.-4.trinn</p>	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om forskjellen mellom meninger og fakta i tekster • reflektere over hvordan språkbruken vår påvirker andre, og hvordan vi tilpasser og endrer språket i ulike situasjoner <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over kven som har makt, og kva eit demokrati er, og utvikle forslag til korleis ein kan vere med på å påverke avgjerder • reflektere over kvifor menneske har ulike meiningar og tek ulike val • presentere og gi døme på rettar barn har i Noreg og verda, og kva barn kan gjere ved brot på desse rettane • utforske og gi døme på korleis barn kan påverke avgjerder og samarbeide om demokratiske prosessar

	<ul style="list-style-type: none"> utforske og gi døme på korleis menneske i ulike delar av verda påverkar livet til kvarandre
5-7. trinn	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier utforske og reflektere over sammenhengen mellom språk og identitet <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over kvifor konflikter oppstår, og drøfte korleis den enkelte og samfunn kan handtere konflikter utforske ulike sider ved mangfald i Noreg og reflektere over menneska sine behov for å vere seg sjølv og for å høyre til i fellesskap drøfte kva likeverd og likestilling har å seie for eit demokrati, og utvikle forslag til korleis ein kan motarbeide fordommar, rasisme og diskriminering
10. trinn	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon <p>Samfunnsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten
Vg1/sf	<p>Norsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte